

Er zijn taalkwesties waarover heel verschillend kan worden gedacht. Taalkundige Frank Jansen behandelt iedere maand zo'n kwestie, en nodigt iedereen uit te reageren.

Moet *fuck* vervangen worden door een piepje?

Vlak voor de verkiezingen van juni liet het EO-praatprogramma *Knevel & Van den Brink* de Amsterdamse tattoo-koning Henk Schiffmacher een stemwijzer invullen. Terwijl hij daarmee bezig was, liet hij zich het schuttingwoord *fuck* ontvallen. Maar dat was op tv niet te horen; in plaats van dit Engelse leenwoord klonk een piepje. Verdient dit wegdrücken van het *f*-woord op tv navolging?

VOORSTANDER

Stel, iemand neemt de uitdrukking 'Fuck de EO' (tien hits op Google) in de mond, wat zegt hij dan eigenlijk? Het woordenboek geeft uitsluitel: letterlijk draagt hij zijn gehoor op om zich met deze omroep geslachtelijk te verenigen. In een meer afgeleide betekenis verwijst hij de organisatie naar de hel. Het woord komt volgens het woordenboek uit een vulgaire taalsfeer. Dit alles

maakt het begrijpelijk dat de meeste mensen het niet op prijs stellen om met het *f*-woord te worden toegesproken. De eerste winst van deze EO-actie is dat kijkers van *Knevel & Van den Brink* daar door de piep van gevrijwaard zijn gebleven.

Daar komt bij dat het wegdrücken een sterk corrigerend signaal geeft aan de *f*-zegger. Voordat die zich nog een keer aan het woord bezondigt, zal hij zich wel twee keer bedenken. Want wie wil nu zijn moment van televisieglorie verpest zien doordat zijn beweringen tot muizengeluid gereduceerd worden?

Het belangrijkste positieve effect is echter maatschappelijk. In het buitenland staan we niet bekend om ons verfijnde taalgebruik. We hebben de reputatie bot en grof te zijn, en daar nog prat op te gaan ook. Dat openbare gesprekken doorspekt worden met schuttingtermen bestendigt deze reputatie en daar hebben we allemaal last van. Daarom zijn de piepjes welkom.

TEGENSTANDER

Het wegdrücken van het *f*-woord heeft iets willekeurigs. Waarom dit woord wel, en andere schuttingtaal – ik weersta de verleiding om *shit* en *kut* te noemen – niet? Of worden op termijn alle onwelgevallige woorden door een piep vervangen? In dat geval gaat de televisie nog meer op een volière lijken dan nu al het geval is. Het uiten van dergelijke termen mag dan betreurenswaardig zijn, het is altijd informatief. Soms zeggen de woorden iets over de emotionele

staat, en meestal iets over de sociale achtergrond van de spreker. Altijd handig om te weten.

Wegpiepen heeft ook iets geniepigs, iets onoprechts; het is veel ridderlijker om de gebruiker van het *f*-woord recht op de man af te vragen zijn woorden wat zorgvuldiger te kiezen.

Een belangrijk bezwaar tegen een piep bij elke *fuck* is dat dit gebaseerd is op een betwistbare woordtheorie, namelijk dat een woord een vaste, want oorspronkelijke betekenis heeft. Maar woordbetekenissen zijn eerder vloeiend, afleidbaar uit telkens weer andere gebruiksnuances. Zo ook hier. De eerste minister van Nederland liep vlak voor de verkiezingen in Volendam rond in een T-shirt met het opschrift "Fuck drugs". Hieruit is alleen maar af te leiden dat voor hem *fuck X* als eerste betekenis heeft: 'weg met X'.

Kortom: de piep is totaal overbodig.

Wat vindt u ervan? Moet het woord *fuck* op tv worden weggepiept?

Geef voor 23 augustus 2010 uw mening op onze website: www.onzetaal.nl/homofkuit. Of stuur een briefkaart met 'Het woord *fuck* moet op tv worden weggepiept' of 'Het woord *fuck* hoeft op tv niet te worden weggepiept' naar de redactie van *Onze Taal*, Raamweg 1a, 2596 HL Den Haag. In de volgende aflevering de uitslag. ■

Antwoorden Taaltest

(zie pagina 209)

A. Spelling

1. a. accessoires
2. b. chocolademousse
3. c. frêlé
4. c. Maria-Tenhemelopneming
5. a. websiteje

B. Woordenschat

1. a, b en c zijn allemaal juist
2. b. knop op een vlaggenstok
3. a. geelpaars
4. c. overeenkomstig

C. Zoek de fouten

1. *emotionele-intelligentiequotiënt, daarentegen, zonder meer*
2. *zijn managementambities is de nek omgedraaid, afzienbare tijd, leidinggevende*

D. Extra

Het Japans ontleende het woord *soja* ooit aan het Chinees en gaf het aan het Nederlands door. Het Engels, Duits en ook het Frans hebben *soja* vervolgens uit het Nederlands overgenomen.

Uitslag vorige stemming

Wel of geen onderwijs in de Nederlandse Gebarentaal op de basisschool? Dat was vorige maand de vraag. De meeste mensen die reageerden (127; 68%) vonden van wél. En uit de reacties op het internetforum dat bij deze rubriek hoort, blijkt hoezeer de gebarentaal hun aan het hart gaat. Ze zien in de verplichte gebarentaallessen op de basisschool vooral een middel om het contact met doven te vergemakkelijken. Eén inzender motiveert zijn standpunt door op de volgende asymmetrie te wijzen: hoeveel een dove zich ook inspant, hij kan nooit leren luisteren; vergeleken daarmee kost het leren van gebarentaal een niet-dove maar een kleine inspanning.

De tegenstanders zijn dus in de minderheid (59; 32%). Zij vinden de onderwijsinspanning niet in verhouding staan tot het rendement, zeker gezien het feit dat het onderwijs toch al overvraagd wordt.